

Espainia-Israel arteko harreman militarra

1. Israeli armen salmenta (esportazioak)

2005-2022 aldian, Espainiako Gobernuko Merkataritzako Estatu Idazkaritzak eskura dituen txostenen arabera, Espainiak Israelera egindako armen esportazioak honako hauek izan dira, honela banakatuta:

- Defentsarako materialaren esportazio baimenduak: 136,45 milioi euro
- Defentsarako materialaren esportazioak: 28,67 milioi euro
- Erabilera bikoitzeko materialen esportazioak: 40,71 milioi euro

[Espainiak eta Europak Israelera egiten dituzten armen esportazioek 2008/944/ASPE Jarrera Bateratuko 8 Irizpideetako 7 urratzen dituzte. Irizpide horien bidez, teknologia eta ekipo militarren esportazioak kontrolatzeko arau komunak zehazten dira.](#)

	Egindako esportazioak	Baimendutako esportazioak
2005	273728	953116
2006	441335	1109575
2007	1515934	4365309
2008	2358989	157200
2009	790635	2805955
2010	1429035	5766600
2011	472545	11955201
2012	637842	4318591
2013	4884467	5968281
2014	3428087	19461750
2015	2187266	2225360
2016	530927	13057875
2017	1386558	1408000
2018	619334	11747850
2019	2114483	11107750
2020	477288	17736842

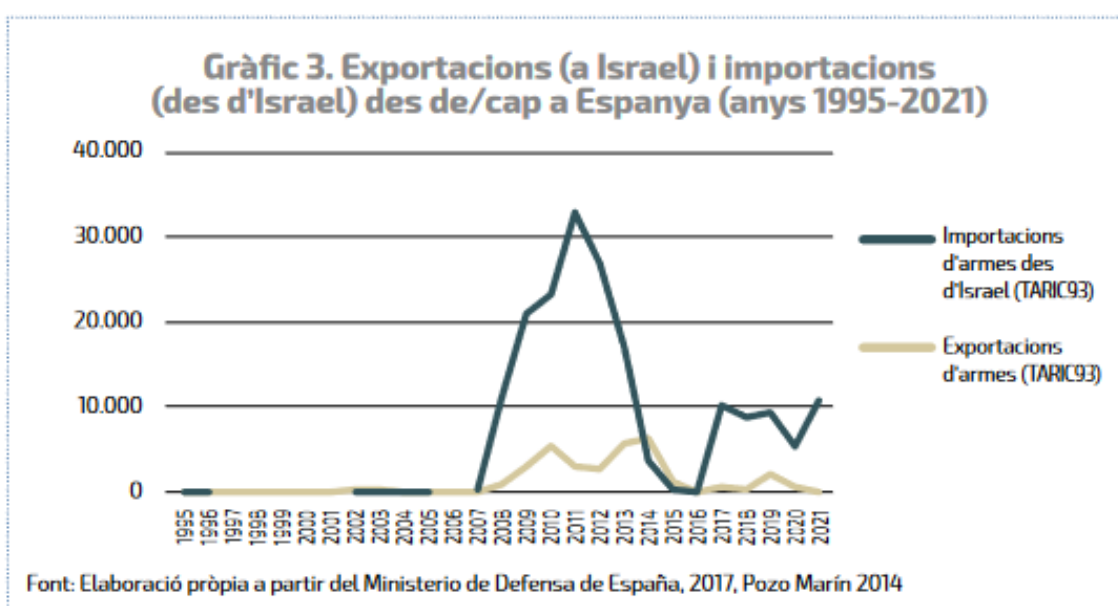
2021	3452969	13010804
2022 (lehen sei hilekoa)	1673299	9289435

28.674.721 €   136.445.494 €

2. Israeli armen erosketak (inportazioak)

Armamentu israeldarraren inportazio espainiarrak askoz handiagoak dira armamentu espainiarrak Israelera egiten dituen esportazioak baino. Beheko grafikoan egoera hori agertzen da, kasu honetan aduanetako TARIC salgaien sailkapenean (93 kodea) erregistratuta dauden kategorietako produktuen eta osagaien inportazioaren/esportazioaren monitorizazioaren bidez. Hala ere, aipatzekoa da inportazio horiek Espainiak Israelen armamentuan egindako erosketak guztien zati bat baino ez direla.

Adibidez, **Spike misilen** programak bakarrik ehunka milioi euroko negozioa suposatzen du, eta horietatik zati bat bakarrik kontabilizatzen da "inportazio" gisa. 2002an akordio bat sinatu zen **Santa Bárbara Sistemas** espainiarraren (General Dynamics estatubatuar taldearen zati bat) eta **Rafael** enpresa israeldarraren (Espainian filial bat duena: **Pap Tecnos**) artean, Espainiako Indar Armatuei 260 tiro-postu eta karroen aurkako 2.550 misil ertainez (4 Km) hornitzeko, Espainiako Defentsa Ministerioarentzat **364 milioiko** kostuarekin. Misilak Rafaelen garapena diren arren, Santa Barbarak fabrikatu eta integratu zituen Espainian, teknologia transferitzeko kontratu baten bidez. 2018an, Ministroen Kontseiluak partida berri bat baimendu zion Spike misilen programaren garapen teknologiko eta industrialerako lankidetzak-hitzarmen honi, eta berriki, 2023ko irailaren 12ko Ministro Kontseiluan, Pap Tecnosek garatuko dituen Spike misil gehiago erostea onartu zen, **285 milioi euroko balioarekin. Kontuan izan behar da misil horien kostuak soilik biderkatzen duela Espainiak Israelera egindako armen esportazio guztia.**

Espainiako merkataritza-harremanen eta kontratu publikoetarako sarbidearen beste adibide esanguratsu bat da **576,4 milioi euroren** onarpena, bost urtean ordaindu beharrekoa,

mugikortasun handiko SILAM suziri-jaurtigailuak erosteko. [Espainiako Expal, GMV eta Escribano enpresek eta Israelgo Elbit Systems enpresak garatu jaurtigailuak dira.](#)

Inportazioen edo Espainiako eta Israelgo enpresa militarren arteko harremanen beste adibide batzuk **IAI** eta Elbit Systems **droneak**, Rafaelen **lurreko ibilgailu-dorretxoak**, Elbit Systems **mortero-sistemak** edo **Israel Military Industries Ltd borroka-orgen munizioa** dira (IMI Systems), beste askoren artean.

[Fabrikatzaile horiek okupazio militarrekin gehien irabazten duten enpresen artean daude, eta produktu horiek guztiak Gazan "borrokan probatuak" bezala iragarri dituzte.](#) Okupazioan frogatutako armak Espainiak inportatzea bereziki garrantzitsua da, haren erabilera legitimatzeko eta enpresa esportatzaileen eta okupazioaren bideragarritasunari laguntzeko modu bat baita. Izan ere, hala salatzen du Human Rights Watch-ek, "*Precisely Wrong. Gaza Civilians Killed by Israeli Drone-Launched Missiles*" 2009ko ekainaren 30ean argitaratutako [txostenean](#). Bertan, Israelgo Indar Armatuak droneek Gazari Berun Urtua operazioan egindako erasoetan erabilitako Spike misilek zibil askoren heriotza eragin zutela adierazten dute, Amnesty Internationalek droneek hil zituzten 58 zibilen izenak eman zituela zehaztuz.

3. Estatu espainiarreko enpresa militar israeldarren filialak

Espainiaren eta Israelen arteko lankidetzak militar estuaren sintoma da, halaber, Espainian enpresa israeldarren filialak egotea, eta horien salmentak ere ez dira normalean material militarren inportazio gisa zenbatzen. Filial horien artean, honako hauek azpimarra ditzakegu:

[PAP Teknos](#). Israelgo Rafael enpresaren filiala da, eta Espainiako armaden hornitzaile garrantzitsua. PAP Tecnos-ek, era berean, Israelgo defentsa-industriarekin lotura estua duten Espainiako beste enpresa batzuk azpikontratatzeko ditu: Tecnobit eta Expal.

Aeronautics Enterprise Espainia (AEE). Aeronautics Defense Systems holding israeldarraren filial espainiarra da. Besteak beste, erabilera militarreko ibilgailu ez-tripulatuak egiten ditu.

[Magal Espainia](#). Magal multinazionalaren filial espainiarra da, 1967an sortua IAI israeldarraren banaketa gisa. Magal enpresa liderra da perimetroko zaintza adimendunean, sarbideen kontrolean eta zibersegurtasunean, besteak beste. Jatorrizko enpresak, Magal Security Systems Ltd-ek, [apartheidaren harresia segurtasunez hornitu zuen, eta segurtasun-sistemak eman zizkien legez kanpoko kokalekuei Palestinako lurralde okupatuan. Azken urteotan, Magalek nabarmen egin du gora Espainiako negozio-zifran.](#)

[Guardain Spain Homeland Security](#). Guardian Holdings LTD israeldarraren filial espainiarra da, eta material polizial eta militarren fabrikatzaile israeldar nagusien ordezkari gisa jarduten du Espainian. Espainiako hainbat polizia-kidegok Israelgo produktu militarrik eta/edo polizialak erosi dituzte Guardianen bidez, eta Guardianen bezeroen artean, Guardian enpresaren beraren arabera, Defentsa Ministerioa, Barne Ministerioa, Errege

Etxea, Zerga Agentzia, Guardia Zibila, Mossos d 'Esquadra, Ertzaintza, Polizia Nazionalea edo Foruzaingoa egon dira, besteak beste.

Gainera, badakigu [Espainiak Israelgo enpresek ematen dituzten espioitza-zerbitzuak eta komunikazioak atzemateko zerbitzuak erabiltzen dituela](#). Erosleen artean, Defentsa Ministerioa, CNI, Polizia Nazionalea, Guardia Zibila eta hainbat polizia autonomiko nabarmentzen dira. Eta eskainitako produktuen artean, **NSO Group Technologies-en Pegasus** espioitza programa, **Cellebrite** edo **Verint Systems-en** zerbitzu eta aplikazioak nabarmentzen dira.

4. Nola onuratsen den Israelgo industria militarra Europako I+G funtsetatik

Europar Batasunaren eta Israelen arteko harremana EBk munduko edozein hirugarren herrialderekin duen zabalenetakoa eta sakonenetakoa da. Harreman komertzialak, ekonomikoak, ikerketa eta berrikuntzakoak, lankidetzak teknikoak, finantzarioak eta hezkuntza barne hartzen ditu.

Defentsaren eta segurtasunaren alderdiari soilik helduz, Israelek tratu pribilegiatua du EBk I+Gko proiektuak finantzatzeari dagokionez. Ildo horretan, Israel "Herrialde Elkartzat" hartu izan da tradizioz, EBko I+G finantzatzeko esparru-programetan sartzeko aukera ematen dion kategorizazioa.

Aldi berean, Israelgo industria militarrek Europar Batasuneko I+G programetan duen parte-hartzeari esker, sektore horrek lankidetzak-harremanak izan ditzake Europako industriarekin, eta horiek, aldi berean, beren produktuak Europako merkatuan merkaturatzeko bide bihurtzen dira.

En el periodo **2008–2027 Israel habrá recibido un total de 69,39 millones** de euros correspondientes a proyectos de investigación presentados en los programas europeos **FP7 Security** (31,98 M€), **Horizon 2020** (34,18 M€) y el actual **Horizon Europe** (3,23 M€). Cantidad mucho mayor que algunos miembros de la UE con una población similar, como por ejemplo Hungría (un total de 43,1 M€).

Algunas de las empresas que se beneficiarán de estas ayudas son Tamar (que fabrica explosivos) 0,8M€ entre 2012-2025, Israel Aerospace Industries (sistemas de defensa antiaérea, drones, sistemas de armas aéreas) con 4,5M€ en el período 2008-2022, y Elbit Systems (material electrónico de defensa, drones) con 4,57 M€ en el período 2008-2018.

En este ámbito el Gobierno español no tiene capacidad decisoria. **Pero sí puede incluir el tema en la agenda, especialmente en este semestre que España ejerce la presidencia del Consejo de la UE.**

2008-2027 aldian, **Israelek 69,39 milioi euro jasoko ditu guztira**, Europako **FP7 Security** (31,98 M€), **Horizon 2020** (34,18 M€) eta egungo **Horizon Europe** (3,23 M€) programetan aurkeztutako ikerketa-proiektuei dagozkienak. Antzeko biztanleria duten EBko kide batzuk baino askoz kopuru handiagoa, adibidez, Hungaria (43,1 M€ guztira).

Laguntza hauek jasoko dituzten enpresetako batzuk honako hauek dira: Tamar (lehergailuak egiten dituen) 0,8 M€ 2012-2025 bitartean, Israel Aerospace Industries (airekoen aurkako defentsa-sistemak, droneak, aireko arma-sistemak) 4,5 M€ 2008-2022 aldian, eta Elbit Systems (defentsarako material elektronikoa, droneak) 4,57 M€ 2008-2018 aldian.

Arlo horretan, Espainiako Gobernuak ez du erabakitzeke ahalmenik. **Baina gaia agendan sar dezake, bereziki Espainiak EBko Kontseiluaren lehendakaritza duen seihileko honetan.**

5. Zergatik arma-enbargoa Israeli?

Israelekin harreman militarrek izateak Espainiako eta Europako jarraibide asko urratzen ditu.

Espainiak eta Europak Israelera egiten dituzten armen esportazioek 2008/944/ASPE Jarrera Bateratuko 8 Irizpideetako 7 urratzen dituzte. Irizpide horien bidez, teknologia eta ekipo militarren esportazioak kontrolatzeko arau komunak zehazten dira. Israeli material militarra erosteak, Israelgo enpresa militarrekin eta segurtasunekoekin negozioak egiteak eta Israeli armak saltzeak herrialdearen eredu militar eta sekuritarioa indartzen du, eta, are garrantzitsuagoa dena, Israelek ekonomikoki bideragarri egiten duen legez kanpoko okupazioa eta apartheid erregimena mantentzen laguntzen du, "borrokan frogatutako" produktu militarrek salduta. Sarraski bat egiten ari den estatu bati gerra-materiala erosten jarraitzea, estatu horri aberasten laguntzea da.

Estatu espainiarraren lege-esparruak hainbat bide ematen ditu Israeli enbargo militarra bultzatzeko.

Estatuaren esparru juridikoak armak enbargatzeko jarrera bermatzen duten bi arau ditu: 53/2007 Legea, abenduaren 28koa, defentsarako eta erabilera bikoitzeko materialaren kanpo-merkataritza kontrolatzeari buruzkoa, eta armen merkataritzari buruzko nazioarteko tratatua (Espainiak 2014ko martxoaren 17an berretsia).

Bi testuek debekatu egiten dute gatazkan dauden herrialdeei armak saltzea. Espainiako Legeak 8. artikuluan ezartzen duenez, armak saltzeko baimenak ukatu egingo dira "arrazoizko zantzuak daudenean defentsarako materiala, beste materiala edo erabilera bikoitzeko produktuak eta teknologiak mundu edo eskualde batean bakea, egonkortasuna edo segurtasuna eragozten duten ekintzetan erabili ahal izateko, tentsioak edo ezkutuko gatazkak areagotu ahal izateko, gizakiari dagokion errespetuaren eta duintasunaren aurka erabiltzeko, barne-errepresioko helburuekin edo giza eskubideak urratzen diren egoeretan".

Tratatua ildo beretik doa. 6.1 eta 6.3 artikuluek betebeharrak oso argia ezartzen diote Espainiari: "estatu alderdi batek ez du arma konbentzionalen transferentziarik baimenduko (...) baldin eta baimena emateko unean jakiten badu armak edo elementuak genozidioa egiteko erabil daitezkeela, gizateriaren aurkako krimenak egiteko, 1949ko Genevako Hitzarmenaren arau-hauste larriak egiteko, izaera zibileko ondasunen edo halakotzat babestutako pertsona zibilen aurkako erasoak egiteko, edo parte den nazioarteko akordioetan tipifikatutako beste gerra-krimen batzuk egiteko".

Inportazioei dagokienez, defentsa-materialaren, beste material batzuen eta erabilera bikoitzeko produktu eta teknologien kanpo-merkataritza kontrolatzeko Erregelamendua onartzen duen abuztuaren 1eko 679/2014 Errege Dekretuaren arabera, Gerrako Armen Zerrendako materialen behin betiko eta aldi baterako inportazioak eten, ukatu edo ezeztatu ahal izango dira, Merkataritzako Estatu Idazkaritzako titularrak emandako ebazpen baten bidez, arrazoizko zantzuak daudenean defentsa-materiala, beste material bat edo erabilera bikoitzeko produktu eta teknologiak mundu edo eskualde batean bakea, egonkortasuna edo segurtasuna eragozten duten ekintzetan erabil daitezkeela, tentsioak edo ezkutuko gatazkak areagotu ditzaketela, gizakiari zor zaion errespetuaren eta duintasunaren aurka erabil daitezkeela pentsatzeko, barne-errepresioaren helburuekin edo giza eskubideen edo nazioarteko zuzenbide humanitarioaren nazioarteko zuzenbidea larriki urratzen den egoeretan.

Enbargo militarra beste batzuetan aplikatu izan da, estatuak giza eskubideak errespetatu ditzaten presioa egiteko neurri gisa. 1977an, NBEko Segurtasun Kontseiluak aho batez onartu zuen 418. Ebazpena, Hegoafrikari nahitaezko arma-enbargoa ezartzen ziona, Hegoafrikako gobernuari apartheid-ari amaiera eman ziezaion presioa egiteko. Enbargoak 1994ko lehen hauteskunde demokratikoen ondoren arte iraun zuen. Berrikiago, EBk berak 2014ko uztailaren 31n Errusiaren aurkako zehapenak ezarri zituen, armen enbargoa barne, Kontseiluaren 2014/512/ASPE Erabakia eta Kontseiluaren 833/2014 (EB) Erregelamendua onartuz. Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioa eta Giza Eskubideen Nazioarteko Zuzenbidea sistematikoki urratzen dituen estatu batekin armen merkataritza amaitzea EBren nazioarteko sinesgarritasunerako betebeharra da.

Centre Delàs d'Estudi per la Pau i de L' Observatori de Drets Humans i Empreses zentroaren erreferentziak